

Lone de Neergaard, yvirlækni í Heilsustýrinum:

Neyðugt at hugsa tvørpolitiskt

Broytingarnar innan heilsuverkið koma ikki eftir fáum vikum ella árum, tí so nógva lokalmál eru tengd at teimum avgerðum, ið skulu takast. Tað krevur broyting í hugburði politiskt, millum fakkólkar og í almenninginum sum heild, sigur Lone de Neergaard

Ein av limunum í ráðleggingarnevndini, sum hevur gjørt frágreiðingina um sjúkrahúsverkið, er Lone de Neergaard, yvirlækni í Heilsustýrinum.

Hon arbeidir burturav við umsitargarligum spurningum innan danska sjúkrahúsverkið, við planlegging og ábyrgdarbýti sum arbeids-øki.

Lone de Neergaard er ikki bilsin um atfinningarnar, sum frágreiðingin hevur fingið í Føroyum.

- Tað var ein stór uppliving at tosa við føroyingar á fundinum. Vit kenna ikki til hetta slag av fundum í Danmark, har almenningurin og fakkólk tosa um sjúkrahúsviðurskiptini.

Lokaláhugi ein forðing

- Í Føroyum hugsa fólk um spurningarnar út frá egnum lokalum sjónarmiðum, og ikki sum heild fyr alt heilsuverkið. Tað er ikki stórt óðrvisi í Danmark, sigur Lone de Neergaard.

- Nú hevur ráðleggingarbólkurin havt møguleika at tosa við umboð fyr sjúkrahúsini, starvsfólk, politikarar og fólk annars. Heldur tú framvegis, at frágreiðingin er fullgjørd?

- Tað er mín sannføring, at frágreiðingin gevur røttu myndina av møguligum framtíðar sjúkrahúsverkinum í Føroyum og er haldgott grundarlag at birta upp undir eitt kjak, sum føroyingar nú kunnu fara undir.

Eitt uppleg til nýtslu

- Harvið er ikki sagt, at tit skulu brúka hana, sum hon er háttað í síni heild. Tað er greitt, at einstøku lutirnir í frágreiðingin skulu víðgerast nágreiniligari.

Hetta er eitt upplegg til

føroysku myndugleikarnar at nýta sum grundarlag.

- Fundirnar hava víst, at størsti setningurin innan heilsuverkið verður at fáa ymsu partarnar at hugsa tvørfakligt.

Bert flytast frá einum stað til annað

- Tá tit tosa um at leggja niður seingjardeildir, og flyta viðgerðina út í primærtænastuna, høvdu tit tá vitan um, hvussu primærtænastan virkaði í Føroyum?

- Tað er ikki spurningurin um, hvussu primærtænastan virkar í dag, men um, hvussu hon kann virka framfyrir. Peningurin skal kortini bert nýtast eina ferð. Tað sum verður spart í seingjarplássum, kann nýtast til at bota um primærtænastuna. Tað verður gjørt við flyta pening úr einum stað í annað innan heilsuverkið, sigur Lone de Neergaard.

Teknologi krevur servitan

Á fundinum var nevnt møguleiki at nýta telemedisin-skipanina, sum er nýggj teknisk ráðgeving, har ein serlækni t.d. í Havn um telefon og sjónvarpsmynd, kann geva læknum á bygd leiðbeining um viðgerð av sjúklingum.

- Er hetta kanska ein skipan, sum loysir seg í Føroyum?

- Tað er ein møguleiki fyr at staðfesta sjúku og viðgerð, men tað krevur so eisini, at lækna- og starvsfólk á smáu sjúkrahúsum duga at handafara tól o.a. í samband við telemedesin viðgerð.

- Eg haldi tó framvegis, at kommunulæknarnir skulu

dragast inn í arbeiðið á smáu sjúkrahúsum, og at serkunnleikin skal miðsavnast á Landssjúkrahúsinum.

- Eg skilji kortini væl sjónarmiðið, at føroyingar kenna seg tryggari við bráðfeingis læknatænastu á smáu sjúkrahúsum, men hetta er spurningur, sum føroysku myndugleikarnir skulu taka støðu til.

- Hetta er eisini ein spurningur um góðsku og arbeiðsbýti í sjúkuvíðgerðini, orku og fløgu.

- Er frágreiðingin endalig, ella hava tit á ferðini í Føroyum fingið innlit í mál sum kann broyta innihaldið í frágreiðingin.

- Frágreiðingin er endalig, men um vit fáa áheitan um at arbeiða viðari við einstøkum málum í henni, so vilja vit fegin gera tað.

- Um frágreiðingin verður lutvíst fylgd, hvussu skjótt kunnu broytingarnar fremjast - beinanvegin ella yvir longri tíðarskeið?

- Tað hevur ikki verið ætlanin við frágreiðingin, at broytingar skulu setast í verk beinanvegin. Tað er ógjørligt.

Gerst ikki frá einum degi til annan

Neyðugt er við breiðum kjaki um heilsuverkið, harnæst krevst ein broyting í hugburðinum - bæði innan sjúkrahúsverkið, politiskt og í almenninginum.

- Eg meti ikki, at broytingarnar kunnu koma eftir stuttari tíð, men heldur tað, at arbeiði verður fram móti at fremja hesar broytingar eftir einum áramáli.

- Mitt skot er, at tað tekur tvey valskeið at broyta sjúkrahúsverkið, lutvíst tí tað politiskt, men eisini

Lone de Neergaard, limur í ráðleggingarnevndini fyr sjúkrahúsverkið. - Eg meti ikki, at broytingarnar kunnu gerast eftir stuttari tíð. Mitt skot er, at tað tekur tvey valskeið at broyta sjúkrahúsverkið, lutvíst tí tað politiskt, men eisini fakliga og umsitargarliga innan krevur broyting í hugburðinum

fakliga innan sjúkrahúsverkið, eins og umsitargarliga, verður hugsað á heilt annan hátt, enn í dag.

- Tað loysir ongargrupuleikar at hava try sjúkrahús, sum fakliga kappast sínámillum.

Tað verður neyðugt at finna fram til felags støðutakan og skapa grundarlag fyr eini samrøðu tvørturum fakmark.

Til hetta kann frágreiðingin nýtast. Um tað verður neyðugt hjá tykkum at leita fakligan stuðul frá ráðleggingarbólkunum, so vilja vit fegin gera tað.

- Eitt er víst, sigur Lone de Neergaard: - Tað er neyðugt at menna heilsuverkið og serliga sjúkrahúsverkið, um liv skal vera hesum lagað framfyrir.

- Fakliga og umsitargar-

liga fara stórbroytingar fram í grannalondunum eins og í Europu. Tað er neyðugt at fáa sum mest burtúr hvørjari krónu.

- Ti ber ikki til longur at standa í stað, og bert gera so, sum altíð hevur verið gjørt.

- Hvørjar fortreytir hevdu tú, at ráðgeva í hesum føroysku viðurskiptum?

- Eg havi ongantíð verið í Føroyum áður, og eg mótmælti tí eisini, tá eg var sett í ráðgevingarnevndina. Eg helt tað vera skeið, tí eg var ókend við føroysk viðurskipti.

- Hinvegin, so havi eg arbeiðið við somu málsejki í londum, sum líkjast tykkara viðurskiptum. Ti helt eg meg kortini til at gera hetta arbeiðið.

Læknarnir kappast sínámillum

- Tú ert kend fyr ikki beinleiðis at hjúkla um læknastættin innan sjúkrahúsverkið?

- Eg eri útbúgvin lækni, og kenni arbeiðsumstøðurnar hjá teimum.

- Teir kappast sínámillum á serkønu økjum og hava ofta lyndi til at grundgeva síni sjónarmiðum, sum er tað ein spurningur um liv ella deyða.

- Tað haldi eg ikki samir seg, men harfyri ber til at fáa eina skilagóða leiðslu innan sjúkrahúsverkið, sum bæði fakkólk og almenningurin kann góðtaka, sigur Lone de Neergaard at enda.

Orð: Dagny
Mynd: Kalmar